بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ދަޢުވާއާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ދަޢުވާއާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/342
- އިސްތިއުނާފު ކުރިފަރާތް:

* ނަން: ޢަބްދުﷲ އުމަރު
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޖީ.ވާރިމާގެ/ ހދ. ކުޅުދުއްފުށި
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A050583
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: -

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތްތައް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: -
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: -
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: -

- ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 11 ޛުލްޤަޢިދާ 1437 / 14 އޯގަސްޓް 2016
- ނިމުނު ތާރީޚު: 26 ޛުލްޤަޢިދާ 1437 / 29 އޯގަސްޓް 2016

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ދަޢުވާއާ ނަންބަރު: MD-2016/83
- ނިންމެވި ކޯޓު: ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- ދަޢުވާއާގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު

* ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 13 އޭޕްރީލް 2016 *ނިމުނު ތާރީޚު:13 އޭޕްރީލް 2016

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީސް:

ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު، ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް، ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲދީދީ

ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނުވާކަމަށްބުނެ އެއަމުރު އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުން އެދި ޖުވާރިމާގެ/ ހދ.ކުޅުދުއްފުށި އަބްދުﷲ އުމަރު ގެ ވަކާލާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުން ބެލެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1. ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރު، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްނޫން ކަމަށްބުނެ އެކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރައްވަން ޖުވާރިމާގެ/ ހދ.ކުޅުދުއްފުށި އަބްދުﷲ އުމަރު (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު: A050583) ގެ ވަކާލާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ.

2. ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު އެކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ، 13 އޮކްޓޫބަރ 2016 ދުވަހުގެ 21:28 އިން ފެށިގެން 23 އޮކްޓޫބަރ 2016 ދުވަހުގެ 21:27 އަށް ޖުވާރިމާގެ/ ހދ.ކުޅުދުއްފުށި އަބްދުﷲ އުމަރު (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު: A050583) މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ ތަނެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރައްވާފައި، މިގޮތަށް އަބްދުﷲ އުމަރު ބަންދުކުރައްވާފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެއްވި ސަބަބަކީ، "މީނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ހިނގަމުންދާ ބަޔާންތަކާއި ތަޙުޤީޤަށް ހިމެނިފައިވާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަޔާނުގައި މީނާ މިވަގުތު ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެ ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށާއި" ކަމަށް މިއަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮވެއެވެ.

3. ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށްނޫންކަމަށްބުނެ ޖުވާރިމާގެ/ ހދ.ކުޅުދުއްފުށި ޢަބްދުﷲ އުމަރުގެ ފަރާތުން އެއަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރައްވަން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެއްނުކުތާކަމާއި، އެނުކުތާގައި ޢަބްދުﷲ އުމަރުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާ ޢަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފުރުޞަތު ފުރިހަމަ އިޖުރާޢާތު ކުރަންޖެހޭ ފުރިހަމަ ކުރުމަކާނުލައި އަދި މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ހެއްކާއި ފަރީޤާއި ހާޒިރުކޮށްގެން ބަޔާންހޯދުމަކާނުލައި ކުރިން ޙުކުމް ކުރުމުގެ ނިންމާކަން އެނގިގެންނެވެ.

4. ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރައްވަން ހދ.ކުޅުދުއްފުށި/ ޖުވާރިމާގެ ޢަބްދުﷲ އުމަރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި، ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރުން ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) **ފުރަތަމަކަމަކީ،** ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ، 13 އޮގަސްޓް 2016 ދުވަހުގެ 21:28 އިން ފެށިގެން 23 އޮގަސްޓް 2016 ވަނަ ދުވަހުގެ 21:27 އަށް ހދ.ކުޅުދުއްފުށި/ ޖުވާރިމާގެ ޢަބްދުﷲ އުމަރު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A050583) މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ ތަނެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވާއިރު، މިގޮތަށް ޢަބްދުﷲ އުމަރު ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރުމުގެ ސަބަބަކީ، "މިނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤަށް ހުރަސްއެޅިދާނެ ބާވަތުގެ ކަންތައްތައް ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ލިބިދާނެތީ، ބަލާއިރު މިނާ

ދިވެހި ދުސްތޫރީގައިވާގޮތަށް މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށްބެލެވޭ" ކަމަށް މިއަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމެވެ.

(ށ) **ދެވަނަކަމަކީ،** ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ ބަންދުމުއްދަތު ގޮތެއް ނިންމުމުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ އާއްމު އުސޫލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ޤާޟީއެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ގަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 5 ސަބަބުންކުރެ ސަބަބެއް އުފެދޭ ހާލަތުގައި ފުރިހަމަވެފައިވޭތޯ ފަނޑިޔާރު ބެލުމަށްފަހު، އެއިން ސަބަބެއް ފުރިހަމަވެފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ބާރު ދީފައިވަނީ ފަނޑިޔާރުންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަދި 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނައިރު، މުޖުތަމަޢުގެ ހަމަޖެހުމާއި ސަލާމަތަށްޓަކައި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި މީހަކު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ޤާޟީއެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ގަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 5 ސަބަބުންކުރެ ސަބަބެއްކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ނ) **ތިންވަނަކަމަކީ،** ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތުދިގުކުރުމުގައި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ހެކި ފާސްކުރުމުގެ އުސޫލުތަކަށް ސާބިތުވާ މިންވަރުގެ ހުރި ފާސްކުރެވޭނެކަމުގައި، އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ހުރި ބަލައިގަނެވޭނީ ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތެއް އެޅުވޭ މިންވަރުގެ ހުރި ހެކިހުރިކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/340 ޤަޟިއްޔާއާއި، 2012/HC-A/263 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިން މީހަކު ބަންދުކުރުމުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ނުރައްކާތެރިކަން އޮތް މިންވަރާއި، އަދި އެބާދިސާ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގައި ހުރި ފަސާދަ ތަކުރާރުވުމާއި، އެކަމުގައި ހިފުނު މީހުންގެ އަދަދަކީ ކޮބައިކަމާއި، ކުށުގެ ޖަޒާއަކީ ކޮބައިކަމާއި، ކުށުގެ ކެޓަގަރީ މިނަކީ ކޮބައިކަމާއި، އުސޫލުން ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އަދަބަކީ ކޮބައިކަމާއި، ޝަރުޢީ ކުރުމުގެ މިންވަރާ ފުރުޞަތު ކަމުގެ ބޮޑުމިނާ ހާލަތުތަކަށް ކަމާއި، އަދި ހިނގިގޮތުގެ ނަޢުއްޔަތުގެ ބިނާ ވަރަށްގާތަށް ވަޒަންކުރަންޖެހޭނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ ޤަރާރުގެ ނުކުތާތަކުގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ކޯޓު އަމުރުގައި އަބްދުﷲ އުމަރުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އެސަރވިސްގެ ނަންބަރު MF/143395 "ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ފޯމު" އަށް ބަލާއިރު، އަބްދުﷲ އުމަރު ބަންދުކުރި ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރި ތުހުމަތުގެ ގޮތުގައި ވަނީ، އަބްދުﷲ އުމަރު އެކިދުވަސްވަރުން 11 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުއްޖަކާއިމެދު ގަދަކަމުން ޖިންސީ އަނިޔާކޮށް އެކުއްޖާއަށް ބަރަހަނާ މަންޒަރު ދައްކުވައިދީ ވީޑިއޯ / ފޮޓޯ ދައްކާފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައާއި ގުޅިގެންކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން މިމައްސަލައާއި ގުޅިގެން އަބްދުﷲ އުމަރުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުތައް އުފެދި މިންވަރުގެ ހެކި ފެނިގެން ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ރ) ހަތަރުވަނަކަމަކީ، އަބްދުﷲ އުމަރުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި އެސަރވިސްގެ ނަންބަރު MF/143395 "ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ފޯމު" އަށް ބަލާއިރު، މިއީ އަބްދުﷲ އުމަރުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ނިމެންދެން ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމަށް އެދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމެއް ނުންނަކަމާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މުޖުރިމުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 30 ވަނަ މާއްދާއާއި 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފުރުޞަތު ފުރިހަމަކަ ކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއާތު ފުރިހަމަކަ ކުރަންޖެހޭނީ އެޖެންސީތަކުގެ ދަށުން ކުރާ ތުހުމަތު ކުރުވާ މިހާތަނަށް، އެ ޤާނޫނުން ލިބިދޭ ޙައްޤު އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކޮށް، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުގެ މަރުޙަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަހައްޓައިދިނުމަށް ފުރުޞަތުގެ ފަރާތުން އެދި ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގޭކަމެވެ.

ވީމާ، އިސްތިއުނާފުގައި ސަބަބުތަކަށް އެއްވެސް ހުރުމަކުން މިމައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދެކެނީ ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އަބްދުﷲ އުމަރު ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި، އެއަމުރަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ޖެހޭފަދަ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އަބްދުﷲ އުމަރު ގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ އެއަމުރަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީވިއަސް ސަބަބެއްނެތަތީ، ތިލަދުންމަތީ ދެކުނުބުރީ ކުޅުދުއްފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު MD-2016/83 ކޯޓު އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނާނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި އެގޮތުގެ މަތީން ޙުކުމްކުރީމެވެ.